

บทที่ 2

แนวความคิดและทฤษฎี

2.1 ความเป็นมาของตลาดล่วงหน้าและตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้มีวิวัฒนาการมานานกว่าศตวรรษ (พีรพล, 2547) แต่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลาย เพราะตลาดมีลักษณะซับซ้อนมาก ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่น เรียกว่าตลาดข้าวโดจิม่า (Dojima Rice Market) หรือที่รู้จักกันในชื่อของ Cho-ai-Mai แปลว่า “rice trade on book” ที่เรียกว่า “การซื้อขายบนกระดาษ” ได้ออกแบบไว้สำหรับการซื้อขายล่วงหน้าข้าว (Rice Futures Contracts) เงื่อนไขสัญญาที่ทำการซื้อในตลาดนี้คล้ายคลึงกับสัญญามาตรฐานที่ทำการซื้อขายในปัจจุบันอย่างมาก ยกเว้นไม่อนุญาตให้มีการส่งมอบรับสินค้ากันจริง เมื่อสัญญาครบกำหนด

ตลาดสินค้าล่วงหน้าในต่างประเทศที่เป็นแม่แบบของตลาดสินค้าล่วงหน้าต่างๆ คือ ตลาด Chicago Board of Trade (CBOT) ซึ่งตั้งอยู่ที่นครชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ตลาด CBOT นี้เปิดทำการครั้งแรกในปี ค.ศ. 1852 ในปัจจุบัน ตลาดสินค้าล่วงหน้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของผู้ค้าโดยทั่วไป ได้แก่ ตลาดล่วงหน้าในประเทศสหรัฐอเมริกา อาทิ เช่น Chicago Board of Trade (CBOT), Chicago Mercantile Exchange (CME), New York Board of Trade (NYBOT), ตลาดล่วงหน้าในประเทศอังกฤษ คือ London International Financial Futures and Options Exchange (LIFFE), ตลาดล่วงหน้าในประเทศญี่ปุ่น อาทิ เช่น Tokyo Commodity Exchange (TOCOM) และ Osaka Mercantile Exchange (OME) ตลาดล่วงหน้าในประเทศสิงคโปร์ คือ Singapore Commodity Exchange (SICOM) และประเทศมาเลเซีย คือ Malaysia Derivatives Exchange (MDIX)

สินค้าเกษตรที่มีการซื้อขายในตลาดสินค้าในตลาดสินค้าล่วงหน้าในต่างประเทศ ปัจจุบันมีอยู่มากมายหลายชนิด อาทิ ข้าวโพด ข้าวสาลี ถั่วเหลือง กาแฟ น้ำมันปาล์มดิบ ยางพารา ข้าว กุ้ง หมู ไก่ โกโก้ ผ้าย น้ำส้ม โคม เนย ไข่ ไม้แปรรูป ขนแก ฯลฯ ซึ่งสินค้าในแต่ละชนิด มีตลาดหลักๆ ที่ผู้ค้านิยมเข้ามาซื้อขายและใช้อ้างอิงราคา เช่น ผู้ค้านิยมใช้ตลาด CBOT ในการอ้างอิงราคาข้าวโพด ข้าวสาลี ถั่วเหลือง ตลาด CME ในการอ้างอิงราคาน้ำมันและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับนม ตลาด NYBOT ในการอ้างอิงราคาน้ำตาลทรายดิบ ตลาด LIFFE ในการอ้างอิงราคาน้ำตาลทรายขาว กาแฟ ตลาด TOCOM และ SICOM ในการอ้างอิงราคาผลิตภัณฑ์ยางพารา และตลาด MDEX ในการอ้างอิงราคาน้ำมันปาล์มดิบ เป็นต้น

นอกเหนือจากสินค้าเกษตรที่มีการนำมาซื้อขายล่วงหน้าแล้ว สินค้าอื่นๆ ที่จับต้องได้ เช่น น้ำมันดิบ ทองคำ เงิน ดีบุก ทองแดง หรือสินค้าที่จับต้องไม่ได้ เช่น ตัวแปรชนิดต่างๆ ได้แก่ ดัชนีหลักทรัพย์ต่างๆ เช่น ดัชนี S&P 500 อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ก็มีการนำมาซื้อขายในตลาดล่วงหน้าในต่างประเทศ

การจัดตั้งตลาดล่วงหน้าในประเทศไทยนั้น ได้มีศึกษาและการมีการพัฒนาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 (ยุพา, 2541) ความคิดในการก่อตั้งตลาดล่วงหน้าในประเทศไทย เนื่องจากเห็นแบบอย่างจากตลาดล่วงหน้าในต่างประเทศ ซึ่งในประเทศเหล่านั้นได้ใช้ตลาดล่วงหน้าในการป้องกันความเสี่ยงและเป็นการค้นพบราคาในอนาคตซึ่งแยกจากตลาดที่ดำเนินการซื้อขายล่วงหน้า รัฐบาลต้องการช่วยเหลือผู้ที่มีรายได้น้อยที่จะถูก โกงจากธุรกิจแชร์หรือการลงทุนในธุรกิจซื้อขายล่วงหน้าที่รู้จักกันในนาม “Commodity” และได้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ขึ้นมาเพื่อป้องกันประชาชนถูกหลอ โกง แต่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2526 กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ทำการศึกษาปรับปรุงระบบตลาดสินค้าเกษตรและเห็นชอบให้มีการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า และต่อมาในปี พ.ศ. 2529 กรมการค้าภายในได้นำมาศึกษาต่อ เนื่องจากตลาดข้าวโพดในประเทศทำการซื้อขายล่วงหน้ามีปัญหาการไม่ปฏิบัติตามสัญญา และเห็นชอบให้มีการจัดตั้งตลาดล่วงหน้าขึ้นเช่นเดียวกันและในปี พ.ศ. 2531 ภาคเอกชนได้พยายามที่จะก่อตั้งบริษัท บางกอกคอมมอดิตี เอ็กซ์เชนจ์ จำกัด เพื่อประกอบธุรกิจการซื้อขายล่วงหน้า แต่รัฐบาลไม่เห็นชอบให้จัดตั้งเนื่องจากไม่มีกฎหมายควบคุมธุรกิจซื้อขายล่วงหน้าโดยตรงและรัฐบาลเห็นว่าควรแยกกฎหมายควบคุมการซื้อขายล่วงหน้าจากธุรกิจแชร์

ปี พ.ศ. 2532 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ทำการร้องขอให้กระทรวงพาณิชย์จัดทำโครงสร้างตลาดซื้อขายล่วงหน้าอย่างพารา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 กระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้กรมการค้าภายในยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับกิจการซื้อขายล่วงหน้าและมีการปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าว จนกระทั่งผ่านความเห็นชอบของรัฐบาลและได้นำขึ้นทูลเกล้าเพื่อลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2542

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (ต.ส.ล.) จึงเป็นองค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ปี พ.ศ. 2542 และเป็นตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพียงตลาดเดียว มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าภายใต้กฎระเบียบที่ชัดเจน และสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อและผู้ขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ในปัจจุบันการได้การซื้อขายสินค้าเกษตรในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยแล้ว คือ ยางแผ่น

รมควัน ชั้น 3 เริ่มทำการซื้อขาย ณ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 และข้าวขาว 5 % เริ่มซื้อขาย ณ วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2547 (กรุงเทพมหานคร, 2547)

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นตลาดที่มีการจัดรูปแบบองค์กรอย่างเป็นทางการ (Organized market) (กรมการค้าภายใน, 2542) เพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือสำหรับเกษตรกร ผู้ผลิตและผู้แปรรูปสินค้าเกษตรและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการบริหารความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เป็นศูนย์กลางในการตกลงซื้อขายสินค้าเกษตรที่มีการส่งมอบในอนาคตโดยสัญญาจะระบุเงื่อนไขชัดเจนเกี่ยวกับประเภท ชนิด ราคา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่ส่งมอบ และระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งมีกฎระเบียบดูแลการซื้อขายที่ชัดเจน ผู้ซื้อและผู้ขายจะทำการตกลงซื้อขายเองนอกตลาดไม่ได้ ต้องตกลงผ่านตลาดเท่านั้นและราคาจะถูกประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ซึ่งตลาดจะมีรายได้จากค่าบริการการซื้อขายและค่าบริการสมาชิก

การซื้อขายผ่านตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะต้องทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures Contract) มีความแตกต่างจากสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Forward Contract) จำแนกตามรายละเอียดดังนี้

1. การมีตลาดกลางในการซื้อขาย ผู้ที่เกี่ยวข้องในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Forward Contract) มีเพียงคู่สัญญา 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ซื้อ และผู้ขาย ซึ่งรู้จักกัน แต่สำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures Contract) นั้น เป็นสัญญาที่ดำเนินการซื้อขายโดยตลาดที่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ มีผู้ซื้อผู้ขายจำนวนมากและไม่จำเป็นต้องรู้จักกัน จึงทำให้มีสภาพคล่องสูงกว่าสัญญาซื้อขายล่วงหน้าลักษณะของ Forward Contract

2. การมีสำนักหักบัญชี ในการซื้อขายล่วงหน้าจะมีหน่วยงานที่เรียกว่า “สำนักหักบัญชี” (Clearing House) เป็นผู้รับประกันการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายในทางปฏิบัติแล้ว สำนักหักบัญชีมีหน้าที่เป็นเสมือน ผู้ซื้อของผู้ขาย และผู้ขายของผู้ซื้อ ซึ่งทำหน้าที่ของสำนักหักบัญชีดังกล่าว จะทำให้ผู้ซื้อหรือขายล่วงหน้า ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้สำนักหักบัญชียังมีหน้าที่ในการเรียกเก็บเงินประกันจากสมาชิกสำนักหักบัญชีอีกด้วย

3. มีกฎเกณฑ์การวางเงินประกัน ใช้ในการป้องกันการบิดพลิ้วของคู่สัญญา คือ การเรียกเงินประกันจากนักลงทุน (Margin Requirement) ผู้ที่จะทำการซื้อขายในตลาดจะต้องวางเงินประกันกับนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า

4. การปรับปรุงสถานะของเงินประกันรายวัน ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงจากการผิดสัญญา ในทุกๆ สิ้นวันของการซื้อขาย ขนาดของเงินประกันที่นักลงทุนนำมาวางจะถูกปรับในแต่ละวัน ในกรณีที่ราคาสินค้าเกษตรในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเปลี่ยนแปลงไป

ในทิศทางที่ทำให้มูลค่าเงินประกันลดลง จนถึงค่าหนึ่งที่กำหนดไว้หน้าซื้อขายล่วงหน้ามีสิทธิเรียกเงินประกันเพิ่มเติมจากนักลงทุน

5. การมีสัญญาที่เป็นมาตรฐาน สัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures Contract) เป็นสัญญามาตรฐานที่มีการระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะ คุณภาพ จำนวน ราคาเพิ่มขึ้นสูงสุดและลดลงสูงสุดต่อวัน วันเวลาและสถานที่ส่งมอบอย่างเป็นทางการ เป็นมาตรฐาน ในขณะที่สัญญาข้อตกลง (Forward Contract) ไม่ได้มีมาตรฐานใดๆ ข้อกำหนดในสัญญาจะเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มสัญญา การที่สัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีสัญญาที่เป็นมาตรฐาน ทำให้การซื้อขายทำได้อย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ซื้อและผู้ขายมีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับข้อกำหนดในสัญญา และคุณภาพของสินค้า

6. กระบวนการที่ทำให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายสามารถออกจากตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้โดยไม่ต้องผูกพันจนถึงวันส่งมอบ ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถที่จะล้างฐานะของสัญญาของตนเองเพื่อปลดภาระในการซื้อหรือส่งมอบสินค้าตามสัญญาเดิมได้

ประโยชน์ของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า มีบทบาทช่วยลดความเสี่ยงจากการผันผวนของราคาได้โดยทำธุรกรรมในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เกษตรกร ผู้ประกอบการแปรรูป และผู้ส่งออก สามารถใช้กลไกของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคาในอนาคต (Hedging) ลดภาวะขาดทุนจากการที่ราคาคงต่ำในอนาคต และทำให้ทราบถึงแนวโน้มของราคาสินค้าเกษตรในอนาคต ความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายล่วงหน้าเกิดจากปัจจัยมากมายที่กระทบต่อความคาดหมายของผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับราคาสินค้าเกษตรชนิดใดๆ ในอนาคต เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเพาะปลูก การผลิต และการส่งออก และเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลด้วยเช่นกัน เมื่อเกษตรกรทราบข้อมูลได้มากขึ้น ทำให้เกษตรกรรายย่อยมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้มากขึ้น จากการรวมกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร รัฐบาลสามารถลดภาระงบประมาณในการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตรหลัก เนื่องจากการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกันราคาสินค้าเกษตรทดแทนการประกันราคาสินค้าเกษตรโดยรัฐบาล

บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการซื้อขายล่วงหน้า คือ

1. ผู้ประกันความเสี่ยง (Hedger) คือ บุคคลที่เข้ามาทำการซื้อหรือขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกันความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร เช่น เกษตรกร ผู้แปรรูปสินค้า และผู้ส่งออก

2. นักเก็งกำไร (Speculator) คือ ผู้ที่เข้ามาทำการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพื่อหากำไรจากการคาดการณ์ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าโดยยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพื่อแลกกับกำไรที่คาดว่าจะได้รับ นักเก็งกำไรเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่สำคัญ ที่ทำให้ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าสามารถดำเนินการ และเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่

2.2 ลักษณะทั่วไปและตลาดลำไย

2.2.1 แหล่งเพาะปลูกลำไย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2547)

ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกลำไยประมาณ 580,000 ไร่ มีพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว 380,000 ไร่ แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ตาก แม่ฮ่องสอน และสุโขทัย รวมเป็นประมาณร้อยละ 90 ของพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศ ส่วนภาคอื่นๆ มีการเพาะปลูกลำไยกันเล็กน้อยในแถบจังหวัดจันทบุรี เลย หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร สามารถจำแนกได้ตามตารางที่ 2.1 แสดงเนื้อที่เพาะปลูก จำนวนผลผลิต และจำนวนผลผลิตต่อไร่ แยกเป็นรายจังหวัด ซึ่งจังหวัดที่มีปริมาณผลผลิตมากที่สุด คือ เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย น่าน และพะเยา ส่วนในภาคตะวันออกนั้น จังหวัดจันทบุรี ส่วนในจังหวัดอื่นๆ ที่สามารถเพาะปลูกและให้ผลผลิตได้นั้น ก็กระจายให้ผลผลิตแต่จำนวนผลผลิตโดยรวมแล้วก็น้อยกว่าปริมาณผลผลิตในจังหวัดเชียงใหม่ และปริมาณผลผลิตลำไยส่วนใหญ่แยกตามสายพันธุ์ได้ 4 สายพันธุ์ คือ พันธุ์อีดอ 80%, พันธุ์แห้ว 7%, พันธุ์เบี้ยวเขียว 5% และพันธุ์ชมพู 5%

ตารางที่ 2.1 แสดงเนื้อที่ ผลิต และผลิตต่อไร่ของลำไย เป็นรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2543 – 2545

จังหวัด	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)			ผลิต (ตัน)			ผลิตต่อไร่ (กก.)		
	Harvested area (Rai)			Production (Tons)			Yield per rai (Kgs.)		
	2543	2544	2545	2543	2544	2545	2543	2544	2545
เชียงใหม่	113,522	119,709	130,058	126,577	65,241	152,948	1,115	545	1,176
ลำพูน	109,751	116,811	127,255	123,909	62,728	138,581	1,129	537	1,089
เชียงราย	32,471	37,937	44,947	32,763	18,551	45,127	1,009	489	1,004
พะเยา	13,195	15,232	18,120	13,472	7,418	16,761	1,021	487	925
ลำปาง	10,230	10,680	11,542	10,240	4,806	9,603	1,001	450	832
ตาก	9,497	10,056	11,061	9,488	4,203	9,623	999	418	870
แพร่	8,206	9,173	9,739	9,125	4,779	8,385	1,112	521	861
น่าน	10,897	12,515	14,132	11,300	6,645	12,634	1,037	531	894
เลย	9,307	10,589	12,408	8,516	4,945	10,869	915	467	876
หนองคาย	2,507	2,909	3,425	2,053	1,181	2,552	819	406	745
นครราชสีมา	1,042	1,118	1,197	575	392	828	552	351	692
จันทบุรี	10,444	11,158	12,472	10,402	5,914	12,422	996	530	996
รวมผลิต ทั้งประเทศ	331,069	357,887	396,356	358,420	186,803	420,333	1,083	522	1,060

ที่มา กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546.

2.2.2 ตลาดลำไย

ตลาดลำไยมีแหล่งรองรับผลผลิตอยู่ 3 แหล่ง คือ การบริโภคสดภายในประเทศ 30% ส่งออกลำไยสดประมาณ 20 % แปรรูปเป็นลำไยอบแห้งประมาณ 40% และแปรรูปเป็นลำไยกระป๋องประมาณ 10% จากสถิติมูลค่าการส่งออกที่ผ่านมามีในปี พ.ศ. 2546 มีการส่งออกลำไยสดและลำไยแช่แข็ง จำนวน 82,731 ตัน มูลค่า 1,718.29 ล้านบาท โดยมีประเทศฮ่องกง มาเลเซีย อินโดนีเซีย แคนาดา สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ เป็นตลาดหลัก และมีการส่งออกลำไยอบแห้ง จำนวน 59,157 ตัน มูลค่า 2,511.62 ล้านบาท โดยมีประเทศจีน และฮ่องกงเป็นตลาดที่สำคัญ คู่แข่งทางการค้าในการลำไยสดและลำไยอบแห้ง คือ ประเทศจีน และประเทศเวียดนาม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2546)

ในปัจจุบันการค้าลำไยมีรูปแบบในการจำหน่ายหลายลักษณะ คือ การเก็บไปจำหน่ายในตลาดสดเอง นำไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางเพื่อส่งออกหรือนำไปขายต่อตลาดสินค้าเกษตรในท้องที่อื่นๆ เช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง เป็นต้น หรือตลอดจนการนำไปแปรรูปเป็นลำไยกระป๋อง ลำไยอบแห้งที่นำไปอบแห้งจำนวนมาก ซึ่งจะใช้สัดส่วนลำไยสดเพื่อนำไปแปรรูปเป็นลำไยอบแห้ง จะใช้ลำไยสด 2,000 กิโลกรัม สามารถอบแห้งได้ประมาณ 630 กิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ภาคเหนือ เขต 1, 2547)

วิธีในการแบ่งเกรดของลำไยในปัจจุบันได้ปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร สามารถแบ่งเกรดลำไยสด (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร, 2547) และลำไยอบแห้ง (สมพร, 2545) ได้ ดังนี้

- ลำไยสดเกรด AA หมายถึง จำนวนผลต่อกิโลกรัม มากกว่าหรือเท่ากับ 115 ผล ขึ้นไป
- ลำไยสดเกรด A หมายถึง จำนวนผลต่อกิโลกรัม เท่ากับ 105 -114 ผล
- ลำไยสดเกรด BB หมายถึง จำนวนผลต่อกิโลกรัม เท่ากับ 95 -104 ผล
- ลำไยสดเกรด B หมายถึง จำนวนผลต่อกิโลกรัม เท่ากับ 85 - 94 ผล
- ลำไยสดเกรด C หมายถึง จำนวนผลต่อกิโลกรัม น้อยกว่า 85 ผล ลงไป
- ลำไยอบแห้งเกรด AA หมายถึง ผลลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 24 – 27 มิลลิเมตร
- ลำไยอบแห้งเกรด A หมายถึง ผลลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 21 – 23 มิลลิเมตร
- ลำไยอบแห้งเกรด BB หมายถึง ผลลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 17 - 20 มิลลิเมตร

- ลำไยอบแห้งเกรด C หมายถึง ผลลำไยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 17 มิลลิเมตร
- ลำไยอบแห้งแบบร่วง หมายถึง ผลลำไยที่ไม่มีการคัดขนาดผล

โดยทั่วไปแล้วการรับซื้อลำไยสดและลำไยอบแห้งในปัจจุบันนั้น มีวิธีการแบ่งเกรดลำไย ทั้งเกษตรกรและผู้ประกอบการค้าลำไย ใช้วิธีการแบ่งเกรดโดยการใช้ตาเปล่า และสังเกตลักษณะทางกายภาพ คือ ลักษณะผิวที่แก่จัด ตำหนิทั้งหมดต่อพื้นที่ของผิว โดยสังเกตจากสีผิว (เปลือกลำไย) ว่ามีตำหนิมากน้อยเพียงใด และถือเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการตัดสินใจของผู้ประกอบการค้าลำไยเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเคร่งครัด ทั้งเกษตรกรและผู้ประกอบการยังคงใช้มาตรฐานของตนเองเป็นหลัก อาจมีเพียงการสุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการค้าเพื่อตรวจดูในแต่ละตะกร้าที่นำมาจำหน่ายว่ามีขนาดใกล้เคียงหรือเท่ากับทั้งตะกร้าหรือไม่ ก่อนที่ผู้ประกอบการค้าฯ จะนำลำไยไปรมควันด้วยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ซึ่งหลังจากได้ผ่านกระบวนการรมควันด้วยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ แล้วนั้น จะทำให้สีผิวของลำไยคุณวลขึ้นมารับประทาน และนำไปแช่เย็นในห้องควบคุมอุณหภูมิก่อนจะทยอยลำไยสดไปสู่มือผู้บริโภคให้เร็วที่สุด ในส่วนของลำไยอบแห้งนั้น เกษตรกรจะนำลำไยทั้งแบบช่อและแบบร่วงที่ทำการแบ่งเกรดแล้วไปจำหน่ายเพื่อนำไปอบแห้งต่อไป วิธีการในการคัดแบ่งเกรดของลำไยเพื่อนำไปแปรรูปเป็นลำไยอบแห้งนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับลำไยสด

สถานการณ์ของตลาดบริโภคภายในประเทศจะถูกนำไปจำหน่ายยังตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท เพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคคนสุดท้าย ปัญหาด้านการตลาดลำไยในประเทศที่ประสบในปีที่ผ่านมาเกษตรกรประสบกับราคาลำไยตกต่ำเนื่องจากปริมาณผลผลิตมีจำนวนมาก ทำให้พ่อค้าคนกลางรับซื้อในราคาที่ถูกลง ส่วนสถานการณ์ของตลาดส่งออกลำไยในช่วงที่ผ่านมา ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2545 (พฤษภาคม, 2547) ได้ประสบปัญหาไม่สามารถส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ เนื่องจากข้อกล่าวหาว่าลำไยมีสารเคมีโพสที่เป็นสารเคมีต้องห้าม จึงทำให้ทางการประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสั่งระงับการนำเข้าลำไยตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2546 จากปัญหาดังกล่าวทำให้ทั้งเกษตรกรและผู้ส่งออกประสบกับปัญหาไม่สามารถส่งออกลำไย ทำให้ราคาลำไยลดต่ำลงในช่วงหลังของปี พ.ศ. 2546

จากปัญหาดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริโภคลำไยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและให้แจ้งเกี่ยวกับการห้ามนำสารเคมีอันตรายโดยเฉพาะสารเคมีไดฟอสเข้ามาจำหน่ายยังประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จึงทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกลำไยไปจำหน่ายยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ตามปกติ และ

นอกเหนือไปจากปัญหาการส่งออกแล้ว ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2547 เกษตรกรยังประสบกับปัญหาราคาลำไยตกต่ำ สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรจึงได้มีแนวทางรองรับ โดยมีแนวทางแก้ไข 2 ทาง คือ แนวทางแรกยุทธศาสตร์การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ได้ตามที่ตลาดต้องการ และแนวทางที่สอง การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ในด้านการตลาดผลไม้ โดยจัดให้มีโครงการรับจำนำลำไยอบแห้งของเกษตรกร และยังสนับสนุนการแปรรูปให้เป็นผลไม้กระป๋องเพื่อยืดอายุการบริโภคเพื่อนำไปจำหน่ายในช่วงนอกฤดูกาลและสามารถผลักดันการส่งออกอีกทางหนึ่งด้วย

2.3 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ความเหมาะสมของการนำลำไยสดและลำไยอบแห้งเข้าซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย มีแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.3.1 กรมการค้าภายใน, 2542 ได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ข้อ 4

การกำหนดคุณสมบัติของสินค้าที่มีความเหมาะสมในการนำเข้าสู่ซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพื่อใช้ในการพิจารณาหาความเหมาะสมของลำไยสดและลำไยอบแห้งในการนำเข้าสู่ซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

1. เป็นสินค้าตามฤดูกาล เพื่อให้เกิดการคาดการณ์อุปสงค์และอุปทานของตลาด เพื่อทำให้เกิดความต้องการที่จะซื้อขยล่วงหน้า เนื่องจากถ้ามีสินค้าออกสู่ตลาดตลอดทั้งปีแล้ว ย่อมไม่มีใครต้องการซื้อขยล่วงหน้า อีกทั้งการเป็นสินค้าตามฤดูกาลราคาจะมีความผันผวนน้อย อาจไม่มีผู้สนใจเข้ามาใช้ตลาด สินค้านั้นจะไม่มีใครซื้อขยล่วงหน้าในที่สุด และการที่ราคาผันผวนยังเป็นแรงจูงใจนักเก็งกำไรอีกด้วย ซึ่งนอกจากนักเก็งกำไรจะทำหน้าที่ในการรับภาระความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาแล้ว นักเก็งกำไรยังเปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่นในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าอีกด้วย เนื่องจากหากขาดผู้เก็งกำไรแล้วย่อมทำให้การซื้อขายขาดสภาพคล่องและซบเซาเพราะผู้ซื้อสินค้าล่วงหน้าต้องรองจนกว่าจะมีผู้ที่ต้องการขยสินค้าล่วงหน้าตรงกับความต้องการของตนมาเสนอขยสินค้าให้

2. สินค้าแต่ละหน่วยมีลักษณะเหมือนกัน เพื่อให้สามารถจัดหมวดหมู่ตามชั้นคุณภาพของสินค้าได้ชัดเจนสอดคล้องกับวิธีการซื้อขยในตลาดล่วงหน้าที่จะทำผ่านตัวสัญญา โดยไม่จำเป็นต้องเห็นสินค้า ดังนั้นผู้ซื้อผู้ขยทุกคนสามารถที่จะทำธุรกรรมกับใครในตลาดล่วงหน้าก็ได้

โดยสินค้าแบบเดียวกัน ถ้าไม่สามารถจัดชั้นคุณภาพได้ชัดเจนแล้วการรับ-ส่งมอบสินค้าเมื่อถึงกำหนดจะทำให้ยาก อาจเกิดการถกเถียง และ โกงกันได้

3. สินค้านั้นควรมีการซื้อขายที่ค่อนข้างเสรี เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการซื้อขายและราคาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามอุปสงค์และอุปทานของตลาด มาตรการของรัฐที่กระทบต่อสินค้าที่มีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าต้องมีความชัดเจน และไม่มีผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรที่ทำการซื้อขายในตลาด โดยที่ตลาดไม่ทราบล่วงหน้าเพราะหากมาตรการของรัฐบาลมีผลกระทบต่อราคาแล้วจะทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้ตลาดไม่สามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคตได้ โดยอาศัยเพียงข้อมูลอุปสงค์และอุปทานของตลาดเท่านั้น

มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดปัจจุบันของสินค้าที่ตีพอ เช่น ปริมาณการผลิต ราคาและข้อมูลตลาดต่างประเทศ เนื่องจากตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะเป็นสถานที่ที่ราคาสินค้าในอนาคตถูกกำหนดขึ้น โดยผู้ที่เข้ามาทำการซื้อขายจะพิจารณาจากข้อมูลข่าวสาร สภาพตลาด และทิศทางด้านราคาของสินค้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต

4. ตลาดปัจจุบันมีขนาดใหญ่ มีผู้ซื้อและผู้ขายมากมาย ราคาสินค้าถูกกำหนดจากอุปสงค์และอุปทานของตลาด ไม่มีผู้ใดมีอำนาจเหนือตลาดในฐานะผู้ผูกขาด และต้องมีปริมาณสินค้าส่งมอบได้อย่างเพียงพอเพื่อให้ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งควบคุมหรือกำหนดราคาได้

5. สินค้าต้องสามารถเก็บรักษาได้นานพอสมควร โดยที่คุณภาพเสียหายน้อยที่สุด เนื่องจากการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าเป็นข้อตกลงเพื่อการส่งมอบในอนาคตจึงมีความเป็นไปได้ที่ ต้องมีการเก็บรักษาสินค้าไว้ใน โกดังเพื่อรอการส่งมอบ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาต้องคุ้มกับส่วนต่างที่จะได้รับจากการเก็บรักษาไว้เพื่อขายในอนาคต

2.3.2 บดินทร์, 2545 ได้กล่าวถึงแนวคิดตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์ (Perfect Competition Market)

ตลาดที่มีการแข่งขันอย่างเสรี ทฤษฎีตลาดแข่งขันสมบูรณ์มาอธิบายกลไกของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้ซึ่งจะทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยตามหลักทฤษฎีแล้วตลาดแข่งขันสมบูรณ์มีลักษณะดังนี้ คือ

1. ผู้ซื้อและผู้ขายมีจำนวนมาก จะต้องมีจำนวนมากจนผู้ซื้อคนเดียวคนหนึ่งไม่มีอิทธิพลต่อราคาในตลาด เพราะปริมาณเงินในมือของผู้ซื้อแต่ละคนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณเงินของผู้ซื้อทั้งหมดในตลาดรวมกัน ผู้ขายก็ต้องมีจำนวนมากจนผู้ขายรายใดรายหนึ่งไม่มีอิทธิพลที่จะเปลี่ยนแปลงราคาด้วยการเพิ่มหรือลดปริมาณ สินค้าที่ขายเช่นเดียวกัน เพราะผู้ขายแต่ละคนจะมีสินค้าเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณสินค้าทั้งหมดที่มีอยู่ในตลาด เพราะฉะนั้นราคาสินค้าใน

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์จึงเป็นราคาตลาด (Market Price) ซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยอุปสงค์และอุปทานของตลาดอย่างแท้จริง

2. มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรอย่างสมบูรณ์ ทรัพยากรทุกชนิดถูกเคลื่อนย้ายได้อย่างสมบูรณ์ ไม่มีผู้ใดผูกขาดปัจจัยการผลิตผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติหรือเป็นเจ้าของทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น และต้องสามารถทำการโยกย้ายทรัพยากรได้โดยสะดวกและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก จนกระทบต่อราคาสินค้า

3. สินค้าที่ซื้อและขายมีลักษณะเหมือนกันทุกประการสินค้าที่ซื้อขายไม่มีการทำให้สินค้ามีลักษณะแตกต่างจากสินค้าของผู้ซื้อและผู้ขายรายอื่นๆ ในตลาด หรือในกรณีที่สินค้ามิได้เหมือนกันทุกประการแต่สามารถจัดเข้ามาตรฐานได้ (Standardized goods) และถ้าสินค้าที่อยู่ในมาตรฐานเดียวกันใช้ได้เหมือนกันทุกประการก็อาจผ่อนผันให้เป็น สินค้าที่เหมือนกันทุกประการได้ เพราะฉะนั้น ไม่ว่าผู้ผลิตจะมาจากแหล่งใดก็ตาม จะถือสายพันธุ์ที่เพาะปลูกนับเป็นสินค้าที่เหมือนกัน

4. ผู้ซื้อและผู้ขายแต่ละคนต่างดำเนินนโยบายโดยอิสระ ไม่มีกฎข้อจำกัดทางการค้า สามารถเข้าหรือออกธุรกิจการค้าได้โดยง่าย (Free entry) ไม่มีข้อจำกัดหรือกีดขวางในการเข้ามาประกอบธุรกิจ

5. ผู้ซื้อและผู้ขายมีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับด้านราคา ปริมาณการผลิต ตลอดจนข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสินค้า โดยทราบถึงภาวะและความเป็นไปของตลาดอย่างสมบูรณ์ คือผู้ซื้อและผู้ขายมีการติดต่อกันอย่างใกล้ชิด เมื่อพ่อค้าคนใดขึ้นราคาหรือลดราคาสินค้าของตนในตลาด ผู้ซื้อและผู้ขายคนอื่นๆ จะทราบทันทีเพราะราคาของสินค้าชนิดเดียวกันในตลาดแข่งขันสมบูรณ์มีอยู่เพียงราคาเดียว ไม่ว่าจะทำการซื้อขาย ณ ส่วนใดของตลาดก็ตาม

2.3.3 Joost M.E. Pennings and M T.G. Meulenberg (1999), The Financial Industry's Challenge of Developing Commodity Derivatives

ลักษณะของสินค้าเกษตรที่มีความเป็นไปได้ในการซื้อขายใน commodity derivatives โดยพิจารณาหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้ คือ

1. มีความทนทานและสามารถเก็บไว้ได้นาน เป็นหลักเกณฑ์ที่จะพิจารณาในการซื้อขายสินค้าในตลาด เนื่องจากสินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่ต้องมีการจัดเก็บ จึงมีความเสี่ยงของราคาสินค้าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

2. ความเหมือนกันของสินค้าเกษตร เพื่อเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการจำแนกคุณสมบัติของสินค้า

3. การผันผวนของราคา เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจเกิดขึ้นจากปริมาณความต้องการซื้อและขายมีความแตกต่างกันมาก เมื่อมีปริมาณความต้องการขายมากก็ทำให้ราคาคงต่ำ
4. ลักษณะการซื้อขายที่ไม่เหมือนกันการทำสัญญาซื้อขายแบบ forward contract อย่างสิ้นเชิง

2.3.4 ปวลี, 2541 ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Baer and Saxon, 1948; Department of Commodity and Marker Research (1990); and Leuthold (1989) ถึงคุณลักษณะของสินค้าเกษตร

ได้สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของสินค้าเกษตรที่ซื้อขายในตลาดล่วงหน้า คือ

1. ความเหมือนกันของสินค้า มีความเป็นรูปแบบเดียวกัน
2. สามารถจัดมาตรฐานและการแบ่งชั้นของสินค้าได้ชัดเจน
3. มีปริมาณการซื้อขายมาก
4. ความผันผวนของราคาสินค้าค่อนข้างสูง ที่เกิดจากความไม่แน่นอนของปริมาณการซื้อขาย
5. เป็นสินค้าฤดูกาล มีช่วงเวลาในการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว
6. มีโครงสร้างการแข่งขันของตลาดที่ดี รัฐบาลไม่ทำการแทรกแซงราคาหรือเข้าไปช่วยเหลือในการรับประกันราคาสินค้าเกษตร
7. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการค้าอย่างเสรี มีการกระจายข้อมูลอย่างแพร่หลาย

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปลักษณะของสินค้าเกษตรที่มีความเป็นไปได้ในการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า โดยมีปัจจัยหลักที่หลายๆ ทฤษฎีมีความคิดเห็นตรงกัน คือ

1. ความเหมือนกันของสินค้า (Homogeneous) และการจัดชั้นคุณภาพของสินค้าเกษตรที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดเป็นมาตรฐานเดียวกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในตลาด ที่จะตกลงการซื้อขายในปริมาณ คุณภาพ ของสินค้าที่ชัดเจนและตรงกัน
2. เป็นสินค้าที่มีปริมาณมาก สินค้าเกษตรที่จะนำมาซื้อขายจะต้องมีปริมาณที่มากเพียงพอกับความต้องการซื้อขาย เพราะการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นตลาดที่มีการค้าอย่างเสรี มีจำนวนผู้ซื้อผู้ขายเป็นจำนวนมาก
3. ความผันผวนของราคา คือ ปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากการก่อตั้งตลาดล่วงหน้า

นั้นมียัตถุประสงค์ในการช่วยลดความเสี่ยงของราคาสินค้าเกษตรที่มีความเสี่ยงในหลายๆ ด้าน เพราะสินค้าเกษตรเป็นสินค้าฤดูกาล มีความแปรปรวนของสภาพแวดล้อม อุณหภูมิ เข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลต่อปริมาณที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ในแต่ละปี ซึ่งถ้าฤดูกาลใดมีผลผลิตมากย่อมส่งผลกระทบทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ แต่ถ้าฤดูกาลใดที่มีปริมาณผลผลิตน้อยก็ย่อมทำให้ราคาผลผลิตปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย เพราะฉะนั้นจึงเป็นสาเหตุของความเสี่ยงของราคาที่จะเกิดขึ้นได้

นอกเหนือไปจากปัจจัยหลักแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่สนับสนุนอีกซึ่งถือเป็นปัจจัยเสริม เช่น ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เช่น การค้าขายในปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสารที่เป็นที่เผยแพร่และรับทราบกันอย่างทั่วถึงหรือไม่ และรวมถึงอายุของสินค้าเกษตรนั้นต้องมีอายุการเก็บรักษาได้ค่อนข้างนาน

2.4 ทบทวนวรรณกรรม

ยุพา นาคา (2541) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและโอกาสของการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย พบว่า ศักยภาพในการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ในปี 2541 ก่อนข้างต่ำ เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาดจำนวนมากยังไม่ทราบเรื่องการจัดตั้งแยกเป็นเกษตรกร ร้อยละ 89.02 ภาคเอกชน ร้อยละ 60.71 และภาครัฐ ร้อยละ 48.00 แต่ทั้ง 3 ฝ่ายมีความเห็นว่าการจัดตั้งตลาดนี้จะเป็นประโยชน์ที่จะก่อให้เกิดราคาสินค้าเกษตรมีเสถียรภาพ ลดต้นทุนการผลิตทั้งสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรทำให้รัฐบาลสามารถลดงบประมาณที่ใช้ในการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตรลงไป และพบว่าตลาดยังมีข้อจำกัด ด้านขาดกฎหมายควบคุมการซื้อขายในตลาด ด้านการขนส่งและการเก็บรักษา สถาบันเกษตรกรยังไม่เข้มแข็งพอ และการประชาสัมพันธ์ยังไม่เพียงพอ แต่บทบาทของรัฐบาลจะช่วยทำให้การจัดตั้งตลาดนี้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยเหตุผลดังนี้ คือ ออกกฎหมายมารองรับและควบคุมการซื้อขายในตลาด พัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านการผลิต ด้านการตลาด โครงสร้างพื้นฐาน และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารให้มากยิ่งขึ้น สนับสนุนให้มีการศึกษาและวิจัยด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรมากขึ้น และประการสำคัญคือรัฐบาลจะต้องกำหนดนโยบายและมาตรการทางด้านราคาและปริมาณสินค้าเกษตรให้ชัดเจนและแน่นอน

ปวลี ได้เปี่ยม (2541) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ศักยภาพทางการค้าของสินค้าเกษตรบางชนิดในตลาดซื้อขายล่วงหน้าของประเทศไทย พบว่า ข้าว 100% ข้าว 25% และข้าวหัก น่าจะได้รับการพิจารณาซื้อขายในตลาดล่วงหน้า ยางแผ่นรมควันมีความแปรปรวนของราคามากกว่าราคายางแผ่นรมควันในตลาดมาเลเซีย สิงคโปร์ และโตเกียว จึงมีศักยภาพในการพิจารณาซื้อขายในตลาดล่วงหน้า ในด้านของข้าวโพดและกุ้งกุลาดำมีความเคลื่อนไหวมากพอที่จะจูงใจและน่าใจ

ในการลงทุน และน้ำตาลทรายโคเวต้า ข และ โคเวตา ค มีค่าความแปรปรวนของราคาของน้ำตาลทรายสูงกว่าในตลาดลอนดอน มีส่วนจูงใจแก่นักลงทุนในตลาดล่วงหน้าได้ และน้ำตาล ข้าว ยางพารา ข้าวโพด ยังถูกควบคุมและกำหนดในบางฤดูกาลทำให้ตลาดไม่มีอิสระ กลไตลาดทำงานได้ไม่เต็มที่ ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของตลาดล่วงหน้า ซึ่งในสภาพตลาดปัจจุบันนั้น ข้าว 100 % ข้าว 25 % ข้าวหัก ยางพาราแผ่นรมควัน ข้าวโพด (เกรด B) กุ้งกุลาดำและน้ำตาลทราย (โคเวต้า ข และโคเวต้า ค) มีคุณสมบัติในการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า แต่รัฐบาลควรยกเลิกการแทรกแซงราคาและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการตลาดให้ดีขึ้น และหลักเกณฑ์ที่พิจารณาความเป็นไปได้ในการซื้อขายสินค้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่เป็นนั้นมีเพียง 3 ประการ คือ ลักษณะความเหมือนกันของสินค้า ความแปรปรวนของราคา และปริมาณของสินค้ามีมาก ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านอื่นๆ เป็นเพียงปัจจัยรอง

ศรินยา สวงวนเชื้อ (2545) ศึกษาเรื่อง โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมราคาตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง กรณีศึกษา : ความเหมาะสมในการนำเข้ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าไทย พบว่า หลังจากสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักได้ใช้มาตรการ CAP Reform ส่งผลกระทบให้เกษตรกรในยุโรปหันไปใช้รัฐพืชภายในประเทศทดแทนการนำเข้าจากประเทศไทย และพบว่าเกิดการกระจุกตัวในตลาดแป้งมันและมันอัดเม็ด การส่งผ่านราคาในตลาดระดับต่างๆ ยังไม่มีประสิทธิภาพ ด้านพฤติกรรมราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์หลัง CAP Reform มีแนวโน้มลดลงด้านโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมในการนำเข้าไปซื้อขายในตลาดล่วงหน้า ณ ขณะการศึกษา คือ มันเส้น และในอนาคตคือแป้งดิบ

สมลาภ ตั้งจิรโชติ (2545) ศึกษาเรื่อง การส่งผ่านราคาระหว่างตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า การส่งผ่านราคาระหว่างตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยในช่วงก่อนปี 2544 ตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยทุกตลาดที่ทำการศึกษามีการส่งผ่านราคาระหว่างกัน ยกเว้นตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งส่งออกที่กรุงเทพฯ ไม่มี การส่งผ่านราคาทั้งตลาดใดๆ เลย และการส่งผ่านราคาในตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยยังไม่มีประสิทธิภาพ ยกเว้นการส่งผ่านราคาระหว่างตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยสดระดับสวนกับตลาดขายส่งลำไยสดที่เชียงใหม่ และพบว่าความเสี่ยงเนื่องจากความผันผวนของราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดผลิตภัณฑ์ลำไย จากผลการศึกษาการส่งผ่านราคาสามารถชี้ให้เห็นว่าการจัดการในตลาดส่งออกทั้งผลิตภัณฑ์ลำไยสดและลำไยอบแห้ง ถ้าสามารถส่งออกได้มากขึ้นและได้ราคาสูงขึ้นจะส่งผลให้ราคาลำไยสดหน้าสวนสูงได้โดยมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลควรมีการแทรกแซงราคาลำไยสดหน้าสวนโดยตรงซึ่งจะส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์ลำไยสดหน้าสวนสูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ